

Slovenski POROČEVALEC

INFORMACIJSKI VESTNIK OSVOBODILNE FRONTE

Gorenjska izdaja

Cena 30 Pf

Leto V.

Št. 20. 31. julija 1944.

Razkroj bele garde

Zakaj postavljamo v sedanji do-
bi razkroj bele garde za eno prvih
nalog OF? Morda iz razloga maščē-
vanja za vse strahote, ki jih je iz-
dajalska bela garda z vsemi svoji-
mi odtenki povzročila slovenskemu
narodu? Ne! Kakor je gotovo, da bo
slovenski narod moral obračunati z
vsemi izdajalci in razdiralci slo-
venstva, prav zato, da bo mogel gra-
diti svojo bodočnost na poštenih in
značajnih ljudeh, tako je gotovo,
da niso Osvobodilno Fronto nikdar
vodili pri razkrojevanju in uniče-
vanju notranjega sovražnika nizki
človeški nagibi, ne razredna sov-
ražnost in nazorska ali verska ne-
strpnost. Že v prvih dneh se je O-
svobodilna Fronta zavedala svoje
najodgovornejše naloge, to je, o-
stvariti enotnost. Ta velika odgo-
vornost je narekovala neizprosen
boj proti vsem tistim nosilcem na-
sprotnih tokov v času osvobodilne-
ga boja, ki so hoteli s slepljivi-
mi domovinskimi in verskimi gesli
prodati slovensko ljudstvo tujcu,
zabrisati slovenstvo, zatreti vsak
podvig pristnih ljudskih množic in
to vse samo za zagotovitev lastnih
osebnih in klikarskih položajev. V
današnji dobi, ko se brez dvoma pri-
bližuje Hitlerjevi Nemčiji in nje-
nim pajdašem smrtna ura, hoče O-
svobodilna Fronta prav to svojo ve-
liko nalogo za združitev vseh po-
zitivnih sil na slovenskem ozemlju
dokončati.

Če danes kliče Osvobodilna Fron-
ta vsem tistim, ki še niso v nje-
nih vrstah, in še vsem tistim, ki
so danes še hlapci osovražnega tuj-
ca, ne dela tega zaradi svoje sla-
bosti in občutka premajhne usidra-
nosti v narodu ali iz kakršne koli
bojazni v uspeh. Nasprotno! Največ,

kar je mogla Osvobodilna Fronta do-
seči, je dosegla v času svojih naj-
trših preizkušenj: Misel OF je po-
stala že takrat lastna vsem zdra-
vim ljudskim silam, njena organi-
zacija se je razpredla do sleherne
slovenske vasi, partizanska vojska
je s svojimi slavnimi pohodi pre-
križala vso slovensko zemljo. Brez
vsake zunanje pomoči, samo s tes-
nim sodelovanjem bratskih jugoslo-
vanskih narodov se je Osvobodilna
Fronta tako zrasla s slovenskim na-
rodom, da niti okupator, niti no-
tranji sovražnik ni mogel odtrgati
od njega. Svojo notranjo ureditev
je tedaj dosegla iz svojih lastnih
moči. Posledica tega je, da je prav
slovenski narod, združen v OF pri-
speval k skupni jugoslovanski stva-
ri in dosegel, da so pridobitve O-
svobodilne Fronte dobile priznanje
ne samo pri zaveznikih, ampak tudi
na sedežu bivše emigrantske jugo-
slovanske vlade in v vsem demokra-
tičnem svetu. Sporazum Tito-Šuba-
šić je v jugoslovanskem in evrop-
skem obsegu, posebno pa še v slo-
venskem obsegu, docela potrdil pra-
vilnost programa Osvobodilne Fron-
te in njeno delo. V jugoslovanskem
svetu in v svetovni javnosti so ta
vprašanja jasno rešena in nihče več
ne more upati, da bo mogel mimo Na-
rodno Osvobodilno Vojsko Jugosla-
vije, mimo narodne oblasti, ki jo
je dvignila osvobodilna borba, po-
staviti sile, ki bi mogle dobiti o-
pore pri nas doma, pri velikih za-
veznikih in v demokratskem zapad-
nem svetu. Oboje: notranja moč O-
svobodilne Fronte in potrditev nje-
ne politike s strani zunanjega sve-
ta je izhodišče za razkroj bele gar-
de v sedanjem obdobju te velike voj-
ne.

Iskrena želja in odgovornost pred bodočnostjo nenehno terjata od nas rešitev slovenske enotnosti. Zato naj bo prav ta čas poziv vsem aktivistom Osvobodilne Fronte in vsem pravim slovenskim rodoljubom, da store vse, da se belogardizem razkroji in da čas popolne osvoboditve slovenskega ozemlja ne bo zatekel na njem nobene belogardistične vojaške in politične formacije več. Prav zato, da omogoči vsem tistim, ki so brez lastne volje ali brez zadostnega pomisleka še v vrstah nasprotnika, povratek k svojemuljudstvu, prav zato, da poštenim slovenskim družinam in domovom prihrani sramoto, da jim omogočimo lažje vključevanje v pravo slovensko skupnost. Prav zato, da pripeljemo čim več ljudi v našo svobodo in sicer takih ljudi, ki bodo vanjo prišli z zavestjo, da so nekaj storili za osvoboditev slovenske zemlje. Zato naj prodre ta poziv v sleherno švabobransko postojanko, v vse tiste domove, ki še niso spoznali in doživeli potrditve pravilne poti Osvobodilne fronte. Našo literaturo, vse naše letake, radijska poročila, izjave članov jugoslovanske vlade v Londonu, odločilne uspehe Rdeče armade in zavezniških vojsk, polet NOV in POJ - vse to so dolžni naši aktivisti posredovati vrste švabobrancev. Navezovati morajo stike z njimi in jim brez vsakega prikrivanja dejstev predstaviti položaj tak, kakršen je, pomagati pri prehajanju na našo stran. Sposobni morajo biti prav iz jugoslovanskega in splošnega svetovnega stališča pokazati pot k nam. Naši aktivisti v tem pogledu svoje naloge še niso izvršili, morali ji bodo posvetiti več pozornosti in več truda.

Prav sedanjí čas poziva vse družine, ki imajo svojce pri sovražniku, da store vse, da ga zapuste in da prestopijo v naše vrste. Na oni strani je brezpogojen pogin in vsakup, da bodo zapadne zavezniške armade kakorkoli ščitile švabobran-

ce, je brezvestno zapeljevanje zločinških belogardističnih voditeljev. Prav te dni je londonski radio povedal o tem popolnoma jasno besedo.

Današnja doba je zadnji klic vsem tistim, ki so s svojim zadržanjem podprli takozvano politično sredino. Mlačnost teh in špekulantstvo njihovih voditeljev nima nobene realne perspektive več. Ali si hlapec tujcu, ali si Slovenec in s tem pripadaš v vrste Osvobodilne Fronte, tretjega ni. Zadnji čas opredelitve je prišel. In prav opredelitev takih ljudi na stran Osvobodilne Fronte more brez dvoma doprinesti delež k razkroju bele garde. In še nekdo ga lahko doprinese. To je slovenski duhovnik. Nakakšen način lahko slovenski duhovnik pripomore k temu razkroju, sam dobro ve. Marsikje mu je pot v nasprotno postojanke najbolj odprta. Izrabi naj jo v zavesti, da je prav zadržanje dela slovenske duhovščine marsikje napolnilo sovražne postojanke s slovenskimi fanti in možmi.

IZVRŠEVANJE TE NALOGE IN TAK POZIV OF JE IZRAZ NJENE MOČI. NE GRE ZA REŠITEV OF, NJENA MISEL JE ZMAGALA, GRE ZA REŠITEV TISTI, KI SO NA STRANI NEDVOMNO PORAZENEGA SO VRAŽNIKA IN KATERIM SO ŠE ODPRTA VRATA V SLOVENSKO SKUPNOST. GRE ZA PREPREČITEV BRATOMORILSKE VOJNE, KI BO TERJALA SICER ŠE MARSIKATERO DRAGOCENO ŽRTEV, KI PA BO PRINESLA NA SPROTNI STRANI BREZOBZIRNO UNIČENJE.

To naj imajo tudi naši aktivisti vedno pred očmi. Nepopoljšljivi švabobranci naj se zavedajo, da bo brez usmiljenja uničen vsak, kdor bo vztrajal na izdajalski poti in pomagal okupatorju pri divjanju ob njegovi smrtni uri. Osvobodilna Fronta bo to nalogo izvedla z enako doslednostjo, kakor bo pomagala vsem tistim, ki imajo voljo zapustiti sovražne vrste in se povrniti k svojemu narodu.

Dr. Marijan Breclj.

V NEMČIJI VRE. HITLER SE SKUŠA REŠITI Z NOVO, SEDAJ ŽE PETO TOTALNO MOBILIZACIJO. TODA VES SVET VE, DA MORE DANES IZTISNITI IZ NEMČIJE IN POD JARMLJENIH DEŽEL LE ŠE KRI IN SOLZE.

TUDI V JUGOSLAVIJI BO POIZKUŠAL S SVOJO TOTALNO MOBILIZACIJO. TISOČI IN TISOČI JUGOSLOVANOV NAJ SI POMAGAJO REŠEVATI HITLERJA IN NJEGOVE BANDE PRED POGINOM NA FRONTAH IN V TOVARNAH.

SLOVANSTVO NA POHODU!

Dne 26. julija 1944 sta vlada Sovjetske Zveze ter poljski Komitet Narodne Osvoboditve podpisala v Moskvi sporazum o odnosih med sovjetskim vrhovnim poveljnikom in poljsko upravo po prihodu sovjetskih čet na poljsko ozemlje.

Sovjetsko-poljski sporazum je po svoji vsebini podoben sporazumu, ki sta ga svoj čas sklenili sovjetska vlada in vlada ČSR. Sovjetsko-poljski sporazum nazorno dokazuje, da nima Rdeča vojska prav nobenega namena vsiliti poljskemu narodu kakršnokoli državno ali družbeno obliko ali pa kakor koli poljski narod prikrajšati v njegovih upravičenih narodnih težnjah in zahtevah, temveč da prihaja ravno nasprotno: KOT VELIKA IN PLEMENITA OSVOBODITELJICA POLJSKEGA NARODA IN POLJSKE DRŽAVE IZPOD JARMA NEMŠKIH ZATIRALCEV IN TISOČLETNE GERMANŠKE NEVARNOSTI. Začasna vrhovna oblast in odgovornost v vseh zadevah, ki se nanašajo na vojno vodstvo v času, potrebnem za izvedbo vojnih operacij, je osredotočena v rokah vrhovnega poveljnika sovjetskih čet samo v zoni neposrednega vojaškega dogajanja. Čim pa kateri koli del poljskega ozemlja preneha biti zona vojnih operacij, prevzame poljski Komitet Narodne Osvoboditve po polnoma v svoje roke vodstvo vseh poslov civilne uprave. Poljske vojaške enote, ki so bile vzpostavljene na ozemlju ZSSR, se bodo bojevale na poljskem ozemlju ter bodo v organizacijskem in kadrovskega pogledu podrejene vrhovnemu poveljstvu poljskih oboroženih sil.

Kdor količkaj pozna zgodovino rusko-poljskih odnosov vse do oktobrske revolucije in sovraštvo poljske reakcije do nove sovjetske države, mu je brez nadaljnega jasno, kako daljnosežni prelom v poljsko-ruskih odnosih predstavlja najnovejši sovjetsko-poljski sporazum. Svoje dni, za temnih carističnih časov, so prihajali ruski vojaki in ruski uradniki na Poljsko kot okupatorji, kot zatiralci poljskega naroda. Dandanes, za svobodnih in

svetlih sovjetskih časov, prihaja ruski narod na Poljsko kot odkritosrčni, s slovanskimi čustvi prežeti poljski PRIJATELJ, KOT NAROD OSVOBODITELJ, kot narod, ki zna ločiti zrno od plevla, ki zna ločiti svobodoljubni in borbeni poljski narod od judeževske, protiruske, protisovjetske in protipoljske reakcije, uslužne pangermanskega imperializmu celo na zavezniških zapadnih tleh.

Nobenega dvoma ne more biti, da temelji prelom v poljsko-ruskih odnosih na pravični in demokratični narodnostni politiki, ki jo Sovjetska Zveza zavestno izvaja ves čas svojega obstoja, in na narodno osvobodilni borbi poljskih ljudskih množic, ki je izpodrezala v Poljski sami tla protinarodni in proti ljudski poljski reakciji.

Sovjetsko-poljski sporazum hkrati izpričuje vso veliko SODOBNO SLOVANSKO VLOGO RUSKEGA NARODA. Ruski narod, ki je bil za časa carizma brezupna, vselej varljiva nada pan slavističnih sanjačev, je danes dejansko postal najudarnejša in vodilna sila slovanstva. Primer rusko-poljskega sporazuma dokazuje, kako veliki ruski narod v PRAKSI ne le v besedah - odstranjuje nasprotja med slovanskimi narodi in kako v PRAKSI nastopa kot zaščitnik, kot osvoboditelj slovanskih narodov.

Če hočemo velikanski pomen sovjetsko-poljskega sporazuma spoznati v vsej celoti, je treba z njim logično povezati še dvojne dejstev: prvič priključitev materam BELI RUSIJI in UKRAJINI beloruskega in ukrajinskega ozemlja, ki so ga svoj čas ugrabili poljski reakcionarji in imperialisti, kasnejši izdajalci poljskega naroda in poljske države ter nemški fašistični hlapci,

drugič stališče Sovjetske Zveze, DA NAJ POLJSKA RAZŠIRI SVOJE MEJE NA ZAPAD, TJA, KJER JE BILO SLOVANSTVO VSELEJ OGROŽENO OD ŽIVALSKEGA PANGERMANŠKEGA POHLEPA PO SLOVANSKI ZEMLJI.

Londonski radio je dne 25. juli-

ja že objavil, da je poljski Narod no Osvobodilni Svet izrekel nove zahteve glede ureditve poljskih meja, zahteva namreč, naj se Poljski priključijo Vzhodna Prusija in del Slezijske ter Pomorjanske vse do izliva Odra. Oficialne potrditve te londonske radijske vesti doslej si cer ni še bilo, vendar nam na tem mestu ne gre za bolj ali manj točno vsebino takih vesti, temveč nam je pred očmi tako sovjetsko kakor poljsko stališče, DA JE TREBA USTVARITI VELIKO, MOČNO IN NEODVISNO POLJSKO Z RAZŠIRITVIJO IN ZAVAROVANJEM NJENIH MEJA NA ZAPADU NA IZKLJUČEN RAČUN PANGERMANSKE GRABEŽLJIVOSTI IN PANGERMANSKEGA POHLEPA.

Če povzamemo v celoto oboje dejstev, dejstvo namreč, da se je poljski narod odpovedal zatiranju in okupaciji beloruske in ukrajinske manjšine, in dejstvo, da sta se Sovjetska Zveza in ruski narod izrekla za veliko, močno in neodvisno Poljsko ter da sta za tako Poljsko tudi v krvavih bojih zastavila svoje najboljše oborožene sile - tedaj vidimo prav na tem, danes najbolj živem poljskem primeru vso pravilnost in resničnost sodobne SLOVANSKE POLITIKE, ki prežema tako veliki ruski narod in njegovo vodstvo kakor druge slovanske narode, ki so se z ruskim združili v skupnih osvobodilnih naporih.

Ta politika vsekakor obstaja v naslednjem:

prvič med slovanskimi narodi Rusije, Belorusije, Ukrajine in Polj

ske odstraniti vsak kamen spodtike s tem, da preneha njihovo medsebojno sovraštvo in sleherna sled njihovega medsebojnega zatiranja, da se med njimi vzpostavijo pravične narodnostne meje, da se med njimi skuje s pristnim človečanskim in demokratičnim duhom prežeta sloga in enotnost, resnična - ne frazerska! - SLOVANSKA VZAJEMNOST;

drugič slovanske narode Rusije, Belorusije, Ukrajine in Poljske za varovati pred nevarnostjo pangermanskega imperializma s tem, da svoje meje pomaknejo na zapad, da enkrat za vselej odstranijo nevarnost učinkovitih imperialističnih napadov.

Taka slovanska politika je prav zato mogoča, prav zato resnična in prav zato tako človečanska, ker temelji na globoki demokratični vlogi sodobnega slovanstva in na dejstvu, da je veliki ruski narod pred sedemindvajsetimi leti zgrabil v svoje roke plamenico demokracije in človečanstva.

Nobenega dvoma ne more biti, da postaja sodobno rusko-poljsko prijateljstvo, ki so ga omogočili napor, uspehi in slavne zmage Rdeče armade pod vodstvom velikega stratega in misleca Stalina, vzor pravilne slovanske politike vsem slovanskim narodom.

Slovanstvo kot najmlajša in najbolj življenska sila kulturnega človečanstva je v polnem zamahu in polnem pohodu.

Boris Kidrič

Primorski Slovenci volijo

V slovenskem Primorju se vršijo volitve v narodno osvobodilne odbore. Primorci dokazujejo svojo politično zrelost s tem, da še med bojem, ponekod v neposredni bližini sovražnika, z glasovnico v rokah vršijo svojo narodno in državljansko dolžnost. Za slovensko Primorje imajo te volitve še vse drugačen pomen kot za ostalo Slovenijo. Niso le graditev naše ljudske oblasti, so obenem plebiscit.

Volivni shodi so ponekod pravi ljudski tabori, saj se jih udele-

žuje po dva do tri tisoč ljudi. Takšni shodi so se vršili na Kanalskem, na Vipavskem, v Brkinih in na Krasu, kjer se je udeležilo našega mitinga do tri tisoč ljudi le četrtine od sovražne postojanke. Pridejo po ure in ure daleč, da slišijo našega govornika, včasih ponoči, v dežju, prav iz sovražnikovih postojank. Ne ustrašijo se nobenega truda, ne nevarnosti. Primorske žene in dekleta, ki nosijo tri četrtine političnega dela na terenu na svojih ramah, so tudi pri sedanjih vo-

litvah najbolj agilne. Volitve so se vršile v Tolminskih gorah, v Goriški okolici, na Vipavskem, na Krašu, v Slovenski Istri prav pred vrati Kopra. Tudi v vaseh, ki jih neposredno ograža okupator, in posebej v teh vaseh je bila udeležba ne pričakovana, po večini sto odstotna. Volitve se vršijo tudi v Brdih, celo v Beneški Sloveniji, v okolici Trsta, v Brkinih in na Pivki. Volila bo cela Primorska, ki daje tem volitvam vnanjega izraza narodne manifestacije.

Na volivne shode in na volitve same prihajajo v dolgih sprevedih, v narodnih nošah, s slovenskimi zastavami, s cvetjem, s partizanskimi in narodnimi pesmimi. Za vsak kraj pomenijo te volitve obenem narodni praznik. Ponekod prihajajo na volišča okrašeni z lipovimi vejicami. To spominja na prve volitve pod Italijo po zadnji vojni, ko je bila lipova vejica značka za slovenskega volivca. Danes te lipove vejice govorijo: Tu je slovenska zemlja in slovensko ljudstvo, tu smo Slovani, ki se borimo z nemštvom za svoj obstanek, naše narodne težnje so težnje vseh Slovanov.

Primorsko ljudstvo je bilo že dolgo let izločeno iz političnega življenja, ni moglo ne smelo sodelovati niti pri občinski upravi. Za to nekateri spočetka niso umeli velikega pomena teh volitev. A dali so se poučiti in so razumeli, da si s temi volitvami sami delijo pravico, ki so jo tujci kratili dolga stoletja, posebno kruto pa zadnjih dvajset in več let. Spoznali so, kaj pomeni, ako narod lahko svobodno izraža svojo voljo, gradi oblast iz sebe in za sebe. Primorski človek je začel misliti, je začel živeti. Noče nikomur več biti ponižen hlapec, noče se več zadovoljiti z drobtinicami, ki padajo s tujčeve bogato obložene mize, ampak je zrasel v novega, samozavestnega človeka, ki bo sam po svoji volji urejal svojo usodo. Te volitve so

tudi za slovensko Primorje—in pred vsem za slovensko Primorje — oster mejnik med staro in novo dobo, glaseen klic: Staro se ne sme več povrniti!

Primorci se poleg tega dobro za vedajo, da imajo te volitve zanje tudi velik političen pomen. Z glasovnico v rokah utrjujejo priključitev slovenskega Primorja k svobodni Sloveniji v federativni, demokratični Jugoslaviji. S temi volitvami izpolnjujejo sen svojih najboljših sinov preteklosti in sedanjosti, od bazoviških junakov pa do borcev, ki so padli v tej borbi, s narodnim herojem Vojkom na čelu. Njihove žrtve in te volitve so plebiscit, ki mu nihče ne bo mogel oporekati. Ne samo s puško, tudi z glasovnico, s katero že danes gradijo svojo narodno oblast, dokazujejo svojo odločno voljo za svobodo, ki jim jo sicer jamči že Atlantska izjava, katera priznava vsem narodom, malim in velikim, pravico do samoodločbe. Za to pravico so se Primorci pripravljali boriti vsak čas in proti vsakomur do zadnje kaplje krvi. Dolga stoletja pod tujci, 25 let najhujši sužnji, a ni koli in nikomur več — rajši smrt!

Ta trdna, enotna volja naroda in naša vojska bosta jamstvo za uredničenje naših narodnih teženj. Primorci tudi v volivni mrzlici ne smejo pozabiti na oboroženi boj, ampak morajo pomnožiti in učvrstiti naše brigade s splošno in popolno mobilizacijo vseh moških, ki so sposobni za orožje.

To je izredno važno prav danes, ko poginja hitlerjanska zver, ako hočemo končno veljavno izvojevati našo svobodo in zavarovati dragocene pridobitve dosežane borbe. No vi odborniki, predani ciljem našega osvobodilnega boja, bodo naši odločni borci na terenu. Naše puške, ki jih bomo postavili povsod, kjer bivajo Slovenci, pa nam bodo začrtale in stražile mejo protivsa kemu tujemu pohlepu.

France Bevč

MI HITLERJA NE BOMO REŠEVALI PRED POGINOM. MI MU ŽE TRI LETA PRIPRAVLJAMO TA POGIN IN BOMO STORILI VSE, DA MU SMRTNO URO POSPEŠIMO!

MI BOMO IZVEDLI TOTALNO MOBILIZACIJO VSEH JUGOSLOVANSKIH SIL V NAŠO NOV. TO BO NAŠ ODGOVOR HITLERJEVSKIM KRVNIKOM.

DOMOBRANCI SE PREDAJAJO

PREJELI SMO POROČILO, DA JE PADLA NAJVEČJA PRIMORSKA BELOGARDISTIČ NA POSTOJANKA RIHEMBERG. DVA IN DEVETDESET PRIMORSKIH FANTOV, KI SO BILI PO SILI MOBILIZIRANI V DOMOBRANCE, JE PRESTOPILO V NAŠO VOJSKO. PRI TEJ PRILIKI JE BIL UBIT GLAVNI DOMAČI VOJAŠKI ORGANIZATOR DOMOBRANSTVA NA PRIMORSKEM, POROČNIK FURLAN IZ AJDOVŠČINE. RIHEMBERG JE BIL PRED ŠESTIMI MESECI DO TAL POŽGAN S SOSEDNIMI VASMI VRED, PREBIVALSTVO PA POBITO IN ODPELJANO, V KOLIKOR SE MU NI POSREČILO POBEGNITI. TA SOVRAŽNA POSTOJANKA JE BILA IZREDNO MOČNA, KAR PODČRTAVA NJEN POMEN ZA ŠVABE. NJEN PADEC JE SLOVENSKO PRIMORJE POZDRAVILO Z VELIKO RADOSTJO. DVA BATALJONA GRADNIKOVE BRIGADE, KI STA IZVEDLA AKCIJO, JE VIPAVSKA DOLINA ZMAGOSLAVNO SPREJELA. TAKO BO PADALA POSTOJANKA ZA POSTOJANKO, DOKLER PRIMORSKA NE BO DOCELA OČIŠČENA SOVRAŽNIKA.

SLOVENSKE BRIGADE NA POHODU

Slovenske enote NOV iz dneva v dan zadajajo vedno težje udarce Nemcem in njihovim pomagačem. Vedno bolj se zajedajo v "nedotakljivi" tretji rajh na Štajerskem in Koroškem. Železnice, mostovi in električni daljnovodi prestajajo služiti Hitlerju. Svobodno ozemlje se veča. Novi borci polnijo vrste NOV. Domobranci spregledujejo in zapuščajo potapljujočo se Rupnikovo baržo.

Na Štajerskem XIV. divizija oprijemljivo dokazuje Nemcem svoj obstoj in svojo moč, ki neprestano raste. Vsi pohodi Fricov iz njihovih gnezd se končujejo z begom in klaftrami mrtvih. Komandant divizije major Efenka se je predobro naučil v treh letih tolči okupatorja.

Tomšičeva brigada je 9.7. vdrla v Vitanje in pred nosom preplašenih Nemcev odpeljala 11 vozov živil. Ko so ji drug dan sledili v dveh kolonah v pohorske gozdove, so jim Tomšičevci pripravili dostojen sprejem. Zopet so pokazali, da so odlični tekači.

Šercerjeva brigada se spuščadan za dnem v Dravsko dolino. Zopet dva iztirjena vlaka na progi Maribor-Dravograd in na Petrovo zažgana tovarna v Rušah so plod teh obiskov.

Bračičeva brigada se je udomačila tam od Celja do Maribora. Nemci to čutijo na dnevno prekinjeni progi Celje-Maribor, požgani tovarni za bakrene tulce in avionske dele "Metallwerke Submeyer und Gru-

ber" v Slovenski Bistrici in v izgubi 800 kg usnja iz tovarne Cerar pri Polskavi nad Slovensko Bistrico.

Kozjanski odred ne da spat nemškemu žandarjem. V enem mesecu je njegov bataljon pod komando podporočnika tov. Antona Žlindre-Janoša likvidiral kar tri žandarmerijske postojanke: Jurklošter, Pišce nad Brežicami in Slivnico pod št. Jurjem pri Celju. V Sevnici je zgorela tovarna za puškina kopita.

Minerji Kamniško-zasavskega odreda so postali pravi mojstri. Savska soteska od Zidanega mosta do Zaloga vsako noč posluša grmenje min. Vlaki pa drve v Savo. Tovarna oblek v Zagorju tudi ne bo delala več zelenih uniform.

Na Koroškem je vzhodno-koroški odred koncem junija in v začetku julija imel vsakodneвне boje okrog Železne Kaple, Črne in Guštanja. Dne 28. junija je bila najsrditejša borba v Bistri pri Črni. Padlo je 48 SS-policajev in zgorel je tank z majorm in posadko. V vseh teh borbah so bili pobiti 103 Nemci.

Na Primorskem je 18. brigada "Bazoviška" v Baški grapi uničila še postojanko Lošinj in ujete Italijane poslala po njihovi želji k italijanskim partizanom. XXXI. divizija je po predhodnih pogajanjih z domobranci opravila s postojanko Rihemberg na Krasu. (Glej posebno poročilo.) Borbe se nadaljujejo okrog Ajdovščine.

Južno-primorski odred okrog Trsta pridno pošilja nemške transporte v zrak.

Na Gorenjskem je XXX. divizija 19. 7. zavzela Hotavljce v Poljanski dolini. Posadka 100 domobrancev in Nemcev je v glavnem pobegnila. V večdnevni borbi so bile vse intervencije Nemcev iz Idrije, Gorenje vasi, Svete Lucije in Grahova ob Bači odbite.

Na Dolenjskem VII. Korpus še ved

no bije boje na komunikacijski črti Ljubljana-Novo mesto. Dne 22. VII. so edinice XVIII. divizije razrušile predor pri Šmarju na progi Ljubljana-Grosuplje. Pri Novem mestu so morali Nemci in švabobranci zapustiti pod našim pritiskom Težko vodo.

Notranjski in dolomitski odred dajeta vedno dovolj dela organizaciji Todt pri popraviljanju proge Ljubljana-Trst.

Tako govori slovenski duhovnik

Kot katoliški duhovnik in Slovenec čutim potrebo, da ob priliki nemškega divjaštva v metliškem okraju poudarim naslednja dejstva:

1. Prepričan sem, da se je slehernemu našemu človeku, ki je do sedaj imel Nemce za narod in silo, ki more ali hoče uvesti med evropskimi narodi mir in slogo, ta občutek razblinil v nič. Takega divjaštva, kot so ga Nemci izvajali s svojimi najemniškimi hordami nad našim ljudstvom, si ni mogel zamisliti največji črnogled, niti Belokranjsko ljudstvo se je na lastne oči pričalo, da Nemci niso nikakršna vojska, ampak navadna razbojniška tolpa.

2. Čudim se in obžalujem, da se med našim narodom še najdejo ljudje, ki hočejo obleči nemško vojaško suknjo, katere nosilci onečaščajo cerkve (v podružnici v Drašičih so v mašnem kelihi napravljali milo za britje in ga končno razlomili na tri kose in pokradli skoro vso cerkveno o pravico) ter pod pretvezo, da se borijo za krščansko civilizacijo, oskrbujejo vse, kar nam je sveto. Kot duhovnik obsojam domobranstvo, ki trdi, da se bori za Boga in narod, v resnici pa se je popolnoma podredilo protislovenskemu in protikrščanskemu Hitlerju.

3. Hvaležni smo hrabrim borcem Narodno Osvobodilne Vojske, ki so s svojim junaštvom in požrtvovalnostjo ubranili Belo Krajino še pred večjimi žrtvami in grozodejstvi divjaških tolp. Dolžnost nas vseh je, da z odločno voljo stopimo na stran osvobodilnega gibanja ter enotni podpremo osvobodilno borbo jugoslovanskih narodov.

Metlika, 21. julija 1944.

Modest Golia l.r.
župni upravitelj v Metliki.

GOSPODARSTVO

Ob obrtni razstavi

V nedeljo 23. julija je bila v Beli Krajini odprta obrtna razstava. Razstavljeni predmeti so pokazali, kako kljub pomanjkanju surovin in delovne sile samoiniciativa in požrtvovalnost prekoračita še takove like ovire.

Razstavljena spalnica je spominjala na velesejske dni v Ljublja-

ni. Čevlji z lesenimi podplati, izdelani v suhorskem okraju, so pokazali, kako nadomešča les usnje. Pozornost vinogradnikov in sadjarjev so pritegnile odlično izdelane stiskalnice. Z raznovrstnimi predmeti iz litega železa in aluminija, ki se zbira ob porušenih železnih in mostovih in iz strmoglavlje

nih nemških letal, je bila zastopana "Livarna" iz Črnomlja. Mestna elektrarna je grafično prikazala svoj nastanek tako rekoč iz nič, svoj dvig na kapaciteto 16.000 kw in razširitev omrežja na daljno okolico tja do Tanče Gore, Otovca in Podzemlja. Pletene košare, lončena posoda, volovski jarmi, žebliji in podkve, vse izdelki naših obrtnikov in samoukov, so povečali pestrost razstave.

Dosežene uspehe naše obrti na o svobojenem ozemlju je treba povečati. Z dobro voljo in iznajdljivo stjo se da storiti še mnogo več. Pri delovanje domačega olja iz oljaric bi lahko doseglo višjo stopnjo. Izdelava domačega platna bi v veliki meri nadomestila industrijsko tek-

stilno blago. Kovinsko industrijo, je treba po vzgledu belokranjske li varne povečati. Surovin ne manjka. Lončarstvo je treba razširiti in ta ko kriti pomanjkanje kovinske in steklene posode. V živilskih panogah bo treba misliti na izdelovanje kisa, konzerviranje sadja, sadnih sokov, praženje ječmena in izdelovanje cikorje in kavnih nadomestkov.

Delovno silo moramo črpati iz mladine. Zaposeliti je treba čim več vajencev. Tako bodo tudi tisti, ki po svoji starosti še niso vojni obvezniki, prispevali čim večji delež k svobodi. Poleg tega se bodo strokovno usposobili in tako več kot koristili pri obnovi naše domovine.

Povečajmo dajatve za našo vojsko!

Z novo žetvijo so prehranbene težave zopet prebrodene. Pokazalo se je, da črnogledi, ki so napovedali lakoto, niso imeli prav. Pokazalo se je nasprotno, da narod, ki se bori za svobodo in pravično stvar, odstrani še take težave. Tako je bilo 1942, 1943 in tako je bilo letos. Iz svojih lastnih sredstev smo preživeli svojo vojsko in sebe ter občutno priskočili na pomoč bratom Hrvatom v Gorskem Kotarju in jih rešili pred lakoto.

To dejstvo nam dokazujejo tudi številke. Dolenjska, Bela Krajina in Notranjska, ki vsa tri leta prenašajo glavni delež naše osvobodilne borbe, ki so bile nešteto krat požigane in ropane, še vedno dajejo za svoje borce neverjetne količine. Če še ugotovimo, da so bile v glavnem vedno pasivne in so uvažale letno vagone žita in moke, potem je na mestu samo občudovanje do našega ljudstva, do naših gospodarskih komisij in vojaških intendanc.

Bela Krajina je v prvem polletju 1944 izdala za potrebe vojske in drugih ustanov 913.039 kg ali 91 vagonov živil, kjer pa ni všteto vino, katerega glavni dobavitelj je, kis, seno in drugo.

Strogo pasivna Notranjska je samo v juniju, torej tik pred žetvijo, ko je najtežji položaj, izdala

80.350 kg ali 8 vagonov živil, kjer zopet ni všteto seno.

Novomeško okrožje, ki je v tako zvani ljubljanski pokrajini najbogatejše, je v juniju izdalo 390.350 kg ali 39 vagonov živil in 470 glav živine. Poudariti pa je treba, da so najplodnejši predeli v Krški dolini od Novega mesta do Brežic odtegnjeni zaradi okupatorjeve kontrole.

Približno isto stanje je bilo na Primorskem, odkoder pa žal nimamo vseh podatkov. Samo Goriško okrožje je v prvem četrtletju t.j. od 1. I. do 31. III. 1941 izdalo za potrebe IX. korpusa 385.000 kg ali 38 vagonov živil.

Novina, ki bo napolnila kašče in skrivališča, bo prehrano vojske in prebivalstva občutno olajšala. Če se ob tem še zavedamo z ozirom na ugoden in hiter razvoj dogodkov na frontah, da stojimo pred zmago, potem nam ne sme biti in nam ne bomo bena žrtev prevelika, da čim bolj hranimo naše junake. Stotine primerov, ko nam je naša vojska očevala osvobojeno ozemlje pred vdorom morilskih in roparskih tolp, nam mora biti še večja vzpodbuda, da povečamo dajatve za vojsko.

Narodno Osvobodilni odbor in svoji gospodarski komisijami in vojaške intendance pa morajo s pravilnim in pravičnim delom popraviti

ti še poslednje napake. Zlasti mora izginiti "ščitenje" pred dajanjem svojega kraja, sorodnikov in prijateljev in celo samega sebe. Iz koreniniti moramo črno borzo in prehaštvo v okupatorske postojanke, ki nam odteguje precej najvažnejši hranil, predvsem maščob.

VSE ZA VOJSKO, VSE ZA ZMAGO!

Novi boni

Te dni je izdal denarni zavod lirske boni, ki prihajajo kot prva serija v višini 20 milijonov bodo podlagi odloka Predsedstva SNOS in občutno pomanjkanje drobiža odstra odobritve AVNOJ-a o izdaji novih nili. Njihova lična izdelava je lah bonov v višini 100 milijonov. Ti 10 ko našim tehnikom v ponos.

MNOŽIČNI ODHOD RUDARJEV V PARTIZANE

Lep dokaz zaupanja Osvobodilni Fronti in njenemu vodstvu je na štajerskem množični pristop revirskih delavcev v našo NOV. Samo v zadnjih mesecih pogreša Trboveljska Premogokopna Družba skoro 2000 svojih uslužbencev.

Na osvobojeno ozemlje so odšli iz Zagorja, Hrastnika in Trboveljsko ro vsi zdravniki in slovenski inženirji. Često odhajajo v partizane skupine po 50 in več rudarjev. Kaj pomeni odhod rudarjev za švabsko gospodarstvo, nam nazorno povedo naslednje številke.

Dnevna proizvodnja rudnikov Zagorje, Trbovlje in Hrastnik je znašala v tonah:

	do aprila 1944	v maju 1944	v juniju 1944
Rudnik			
Zagorje	1300	900	0
Trbovlje	2000	1600	700
Hrastnik	900	600	0

Rudnika Laško in Senovo so že prej uničile naše enote in je sedanja produkcija enaka ničli. Od približno 5000 ton dnevno, kolikor je znašala produkcija vseh omenjenih rudnikov še pred nekoliko meseci, je padla na borih 700 ton v juniju. Verjetno bo popolnoma prenehala.

En sam dan je iz Zagorja odšlo k partizanom 100 novincev. V Trbovljah je odšlo v 10 dneh 325 prostovoljcev k partizanom.

DOPISNIKI

Mnogo dopisov prihaja na uredništvo, a med njimi še vedno zelo malo takih, ki bi jih mogli imenovati zares dobre. Pišite o splošni mobilizaciji, razkroju v švabobranskih vrstah, priključevanju do sedaj neodločenih v narodno osvobodilno gibanje, izvajanju volitev, delu NOO, šolah, poslovanju Narodne zaščite, tekmovanju itd! Ne pišite načelnih člankov, poročajte o svojih krajevnih razmerah.

Organizirajte stenske časopise po vaseh in v njih priobčujte dopise, ki jih ne bi mogli tiskati v našem osrednjem časopisu. Dopisi v naš list naj obravnavajo vprašanja, ki lahko za nimajo vso Slovenijo!

Dopisniki, pišite nam, kako vam ugajajo naši članki in kako ste jih porabili pri delu na terenu.

Tovarišu ZVU SLAVCU-JOKLJU v spomin

Tovariša Joklja, člana Pokrajinskega Odbora OF za Gorenjsko, je 21. junija iz zasede ustrelila tolpa slovenskega gestapovca Perka.

Po vsem svetu slovi naša slovenska in jugoslovanska domovina. In ljudje, ki so iz nje zrasli, so si ustvarili med vsem poštenim človeštvom velik in dober glas. Slovenski narod je to zaslužil, ker je v preizkušnji svojega poštenja in zvestobe svoji slovenski zemlji zmagal.

Ta velika moralna zmaga sloni predvsem na tistih Slovencih, ki so najbolj odločno zastavili svojo besedo za narod in ki so najbolj odločno prijeli za veliko in sveto delo - obrambo domovine. Mnogi od njih so dali celo svojo kri. Naš narod ima dosti takih ljudi, ima dosti junakov. Med njih sodi tudi naš padli tovariš Slave Ivo-Jokelj.

Kdo je bil Jokelj? Ni toliko ljudi, ki bi tovariša Joklja poznali na videz, kolikor je tistih, ki ga poznajo po njegovih delih.

Jokelj je bil doma iz Kranja in je letos dopolnil 29 let. Bil je sin posestnika, po poklicu trgovski pomočnik. Takoj po okupaciji Jugoslavije so ga Nemci preselili v Srbijo. Kot izgnanec se ni mogel sprijazniti z življenjem, ki človeku veže roke in jezik, ni se mogel sprijazniti z življenjem, ki iz ljudi dela vprežno živino za njihove največje sovražnike. Jokelj ni hotel delati tlake za nemškega in italijanskega okupatorja in ni mogel prenesti žalitev mihajlovičevskih, nedičevskih in pavličevskih izdajalcev. Ušel je iz taborišča.

Skupaj s srbskim narodom je prenašal vse gorje - lakoto, ponižanja in preganjanje. Med brati Srbi je tudi položil svojo prisego domovini, ko je stopil v partizanski bataljon. Potem je prebil mnogo borb v prvih partizanskih bataljoni skupaj s srbskimi, hrvaškimi in muslimanskimi partizani. V teh bataljoni je prehodil velike bosanske gozdove, kamenito Liko in prispel

na mučeniški Kordun. Koncem 1. 1942 se je kot borec-partizan vrnil na slovenska tla, odkoder so ga Nemci pregnali kot sužnja.

Kmalu je postal odredni komandant. Dolenjska, Notranjska in Suhha Krajina so ga poznale po borbah, ki jih je vodil. V teh bojih je bil dvakrat ranjen. Ko so enkrat ranje nega zalotili italijanski fašisti, jih je Jokelj premotil s tem, da se je napravil mrtvega. Fašisti so ga suvali, odrezali so mu prst na nogi - toda Jokelj je ostal mrtev. Mrtev za njih, toda živ za narod. Kmalu je ozdravel in se je povrnil v borbo.

Prišel je na Gorenjsko v svoj rojstni kraj. V kranjskem okrožju je deloval kot organizator OF. Tu je s svojim živim delom ogrel nesteta srca za narodno stvar, kakor mravlja gradil organizacijo Osvobodilne Fronte in klesal njen kader. Pod njegovim vodstvom so se zbirali v Osvobodilno Fronto najprej zavedni Slovenci iz mesta Kranja, pozneje pa, ko je postal član in sekretar Okrožnega Odbora OF, poštene Slovenci vsega okrožja. Nobena protikomunistična propaganda, s katero Nemci in njihovi slovenski gestapovski psi napadajo Osvobodilno Fronto, ni mogla ustvariti pregraje med Osvobodilno Fronto in še neorganiziranim ljudstvom izven nje. Neumorno in pravilno delo aktivistov, kar je večji del zasluga tovariša Joklja, je odpiralo oči slepim in dvigalo zastore nevednim. Med sto osamljene maloštevilne Osvobodilne Fronte, kakor je računal okupator, so se znašli osamljeni drugi - nemški in slovenski gestapovski psi.

Dobro so začutili sebi nevarnega človeka in si prizadevali navso moč, da ga izslede ali vsaj poženo v umik, odkoder jim ne bi mogel škodovati. Razpisovali so nagrade, tro

sili lističe s parolami proti nje-mu, postavljali zasede. Toda Jokelj je ostal isti - nemirni in neumor-ni delavec. On ni mislil nase, nje-gova družina, ki jo je tako zelo ljubil, mu ni bila ovira. Razmiš-ljal je o tistih, ki še niso napra-vi poti in ki jih je treba pravo-časno razsvetliti z narodno zavest-jo. V takih mislih je delal načrte, po njih koval in zidal. Vedel je, da je treba delati tem hitreje in temeljiteje, čimbolj se bliža zma-ga.

Jokelj je bil odličen tovariš. Njegovo nesebično tovarištvo in po-moč, ki jo je povsod nudil sobor-cem, so mu tovariši vračali z is-krenim spoštovanjem. Z nesebičnim delom je zaslužil toliko ljubezni in priznanja, da so ga aktivistivse Gorenjske predlagali na svojem pr-vem posvetovanju za člana Pokrajin-skega odbora OF za Gorenjsko.

Jokelj se je zavedal odgovorno-sti, ki mu je bila s tem naložena. Še z večjim ognjem se je lotil svo-jih nalog. Toda takoj v začetku mu

je njegovo novo poslanstvo prestre-gel usodni 21. junij. Tega dne se je posrečilo pasji tolpi slovenske ga gestapovca Perka zasačiti tova-riša Joklja v bližini njegovega ro-dnega mesta. Divje je zahreščalo iz zasede, švabsko orožje je bljuvalo svinec. "Branilci našega doma" so se dobro izkazali. Ubili so tova-riša Joklja.

Tovariša Joklja ni več. Ni več človeka, toda ostal je junak-Jokelj in njegovo delo. V spominu, ki nas bo krepil in ki mu ga dolgujemo, nam je ostalo njegovo življenje, polno samoodpovedi, truda in težav, polno dela in borbe, toda kljub temu ved-ro in veselo. In ko iščemo odgovo-ra na vprašanje, kje je Jokelj čr-pal toliko moralne sile, nam danes, ko je preliti krvi narodnih juna-kov dodal tudi svojo kri, vse po-gostejše govori tovariš Jokelj: "Ko-munistu ni težka nobena žrtev, ki jo daje za narod." Te besede je iz govarjal, ko je bil še živ. Bil je ponosen komunist.

Tovariš Jokelj! Ko si še živel, si bil preskromen, da bi za se iskal hvale in priznanja. Uspehi dela so ti bili priznanje. Svoje življenje si izpostavljaj samo zato, da bi koristil do-movini. Sedaj, ko te sveža gomila loči od nas, ti obljubljam, da bomo maščevali tvoje življenje, da bomo dovršili tvoje de-lo. Takrat, tovariš Jokelj, bodo uničeni vsi tisti, ki so za-krivili tvojo smrt in smrt tolikih slovenskih sinov!

Slava našemu soborcu tovarišu Joklju!

Smrt slovenskim gestapovcem!

Pokrajinski Odbor OF
za Gorenjsko

Slovenski pravniki na Hrvaškem

Delegacija slovenskih pravnikov: predsednik Zakonodajnega odbora dr. Lado Vavpetič, glavni javni tožilec Slovenije dr. Vito Kraigher, načelnik sodnega oddelka pri NOV in POS dr. Dore Tominšek, član vojaškega sodišča dr. Jernej Stante insekretar Znanstvenega instituta dr. Lojze Ude so se pravkar vrnili s po-tovanja na osvobojeno ozemlje Hr-

vatske. Dr. Lado Vavpetič nam pri-povedoval svoje vtise s potova-nja:

Potuješ ure in ure po osvoboje-nem ozemlju mimo samih do tal po-žganih vasi. Neverjetna je ljubez-nivost ljudi, ki te spremljajo s prisrčno naklonjenostjo. Za svoj obstoj se imajo zahvaliti uporu kor-dunaških Srbov-junakov. Iz vse te

revščine se dviga novo življenje, ljudje so si zgradili primitivne stanovanjske kolibe. Vsa polja so obdelana. Hodiš mimo velikanskih njiv pšenice, krompirja, koruze. Kampanja za popolno obdelavo polja je uspela, že se je pričela žetev. Spotoma smo razvozlati uganke, kako to malo število ljudi obdeluje obsežna polja. Gospodarska delavnost je na višku, srečuješ kolone voz in kamionov.

Najlepši vtis so na nas naredile delovne brigade mladenk. Po 500 belo oblečenih, zagorelih deklet dela na poljih, sem pa tja se zasveti moder predpasnik, prepevajo pesmi, ki jih sproti zlagajo. Samo neverjetna predanost stvari more roditi tako delovno pripravljenost v bližini sovražnega oporišča. Najprej požanjejo v bližini okupatorjevega oporišča, nato se delovne brigade pomikajo v notranjost in pomagajo povsod, kjer ljudje dela ne zmorejo. Na osvobojenem ozemlju Hrvatske je ves narod vzbujen k skupni delavnosti.

Med potjo smo neprestano srečevali ženice, ki so borcem nosile hrano v jербасиh in posodah. Iste slike so se nam nudile pred osmimi meseci. Prebivalstvo hrani svoje borce z isto požrtvovalnostjo in brez pomislekov.

Prisostvovali smo sestanku obrtnikov, kjer nas je presenetila neverjetna osebna skromnost in ne zahtevanost pristašev narodno-osvobodilnega gibanja v zaledju. Vse so pripravljeni žrtvovati za svojo vojsko in se zadovoljiti s najnujnejšim.

Slovence nas Hrvati zelo cenijo. Dali so priznanja našemu delu in našim uspehom in nas sprejeli s pravo gostoljubnostjo. Sloven-

sko-hrvatsko sosedstvo se vsak dan bolj utrjuje.

Pravkar ustanovljena Osvobodilna Fronta Hrvatske je mnogo prispevala k okrepitvi narodno osvobodilnega gibanja. HSS, ki se je vključila v Osvobodilno Fronto, je zajela vse politične organizacije HSS na vasi, ohranila iz vodstva vse, kar je zdravega, izločila vse, kar je nezdravega, in iskreno sodeluje s KPH, srbskim klubom in ostalimi nestranskarskimi elementi v Osvobodilni Fronti Hrvatske.

Hrvatski je odrejena velika vloga v bodočem razvoju življenja jugoslovanskih narodov. Danes se mora boriti s silnimi težavami. Na novo bo morala dvigniti upostošene pokrajine. Mesta kot Vojnić, Virgin most n.pr. so popolnoma zravnanana z zemljo. V Glini pod pravoslavno cerkvijo je 2000 pobitih Srbov. Ostvaritev srbsko-hrvatskega prijateljstva je ena največjih zaslug Osvobodilne Fronte Hrvatske.

Ogromno dela bo imela nova Hrvatska na političnem, gospodarskem in prosvetnem polju. Primanjkuje ji kadrov, posebno intelektualcev. Medsebojna sloga, delavnost in predanost ljudstva narodno osvobodilnemu gibanju pa opravičujejo velik optimizem vodstva.

Kot rečeno, še nikdar nismo na leteli na Hrvatskem na tako pripravljenost za ostvaritev dobrih odnosov kot to pot. Učili se bomo drug od drugega, izmenjavali medsebojne izkušnje in nove poglede, se sproti obveščali o političnih problemih, na urejen način izmenjavali dobrine in se v vsakem pogledu podpirali.

Ur.

KDOR ŠE SLUŽI HITLERJU, BODISI Z OROŽJEM, BODISI V TOVARNAH IN RUDNIKIH, BODISI NA ŽELEZNICAH IN V URADIH, NAJ GA TAKOJ ZAPUSTI IN SE VKLJUČI V NOV, ČE SE NOČE SKUPNO Z NJIM IN NJEGOVO TOTALNO MOBILIZACIJO UTOPIITI.

TUDI HRVATSKE CERKVE CORE

Božjepotno cerkev v Vočinu v Slavoniji so nemške tolpe ob sodelovanju ustašev uničile in požgale. Vočin leži na osvobojenem Hrvatskem ozemlju. Dva duhovnika sta že lani prišla v Vočin in vršila tam redno svoje duhovniške dolžnosti "z znanjem in odobrenjem cerkvenih oblasti", kakor pišeta v svoji izjavi (gl. Naprijed 10. julija 1944.). V letošnji pomladanski ofenzivi so Nemci privlekli s seboj dekana iz Podravske Slatine, ki je moral pobrati cerkvena oblačila in kipe, nakar so cerkev zažgali. K opisu nemškega divjaštva dodajata duhovnika naslednji poziv: "Svetoskrupski zločini hitlerjevcev v Vočinu so strahoten opomin katoliškemu duhovništvu in vsem katoličanom na Hrvaškem, ki se še do danes ni opredelili za narodno-osvobodilno gibanje. Kakor so hitlerjevci pred tremi leti uničevali divjaško v naši svobodoljubni de-

želi pravoslavne in srbske svetinje, tako sedaj besno uničujejo katoliške in hrvatske. Z vsakim dnem, ki ga preživimo, omahujoč med suženjstvom in svobodo, to je med hitlerjevstvom in narodno-osvobodilno borbo, podpiramo nova uničevanja v naši izmučeni deželi in sodelujemo pri novem prelivanju dragocene hrvatske krvi za sramotno in nizkotno suženjstvo Hitlerju, največjemu sovražniku vseh katoličanov kakor tudi vseh Slovanov. Zato poziva katoliško duhovništvo na Hrvatskem kakor tudi vse katoliško ljudstvo, da z vsemi silami podpirajo narodno-osvobodilno borbo in na ta način čim več prispevajo za osvoboditev svojega naroda in za zaščito verske svobode in katoliških svetinj v dragi nam domovini Hrvatski. - Janko Petan in Ivo Javornik, katoliška duhovnika, dušna pastirja v Vočinu."

PISMA DOMOBRANCI

IV

Premnogi od nas ne vidijo iz sedanjega položaja nobenega drugega izhoda, kot da vsaj zadnji trenutek zapuste Hitlerjev tabor ter se pridružijo Narodno Osvobodilni Vojski. Te vam svetujemo partizani, to slišite skoraj vsak dan v oddajah londonske in ostalih zavezniških radijskih postaj, to izhaja iz govorov V. Churchilla in to vam je končno priporočila jugoslovanska kr. vlada. K temu edinemu izhodu vsakega pametnega človeka navaja čisto preprosta zdrava pamet.

Kljub vsem tem tehtnim nagibom pa so vaši zvodniki našli še en in meniten izhod, ki je vreden, da si ga zblizu pogledamo. Takole so jo pogruntali:

Sporazum med Titom in Šubašičem ter nova jugoslovanska kr. vlada sta samo začasnega in prehodnega pomena. Ob koncu bodo prišli semkaj v Slovenijo Angleži, ki bodo razorožili tako Narodno-Osvobodilno Vojsko kot domobrance ter postavili na oblast - kaj pravite, koga? - Samega dr. Miho Kreka! In potem bo spet vse dobro...

Res, imenitna rešitev iz sedanjega nerodnega in zamotanega položaja! In ljubljanski zvodniki pri vsem tem najbrž še verjamejo, da se boste s to premodro rešitvijo zadovoljili ter še nadalje ostali v službi nemškega gestapa.

Blagor mu, kdor verjame, da bodo Angleži razoroževali - če kdaj pridejo v našo deželo - Narodno Osvobodilno Vojsko, ki jo danes oborožujejo z najmodernejšim orožjem! Kdo naj pričakuje, da se v Italiji in Afriki vežbajo tisoči partizanskih tankovcev in letalcev samo zato, da bodo lepega dne na ljubo ljubljanskim domobranskim zvodnikom razoroženi? In kdo je danes končno še toliko nespameten, da bi se vdajal prevari, da sploh obstoji sila, ki bo mogla našo Narodno Osvobodilno Vojsko sploh razorožiti proti njeni volji? Že tri leta jo "razorožujejo" italijanske in nemške divizije s belo gardo in domobranci vred - no, in uspeh tega "razoroževanja" sami vidite!

Pa končno še besedico o vašem bodočem "rešitelju" dr. Mihi Kreku! On spada v tisto vrsto ubeglih jugoslovanskih politikov, ki so - užijajoč zavezniško gostoljubnost - s podpiranjem Mihailovića in bele garde postali skriti zavezniki Nemčije, zaradi česar nikomur izmed njih ni bil dovoljen vstop v novo jugoslovansko kr. vlado. Ne, Miha Krek ne bo mogel reševati domobranstva, ker bo imel prokletost dosti posla z reševanjem lastne kože, ki bo v hudi nevarnosti, če se pojavi v dosegu slovenskih narodnih sodišč, pred katerimi bodo morali vsi izdajalci polagati račun.

Pričakovanje rešitve po Mihi Kreku in s pomočjo Angležev je za domobrance prav tako bedasto, kakor je bilo pred časom upanje izdajalskih belogardističnih voditeljev, da bodo njim na ljubo zapadni zavezniki napovedali vojno Sovjetski Zvezi.

Krčevito iščejo vaši domobranski zvodniki in trgovci s človeškim mesom in krvjo načinov, da vas obdržijo v službi zavrženega Hitlerja. Kakor Göbbels Nemce, vas tudi oni slepijo s pričakovanjem čudeža, ki naj postavi na glavo neizprosno tek vojne ter jih reši pred popolnim uničenjem. Toda vse zastonj! Čudeža ni in ga ne bo. Hitler in vsi njegovi hlapci visijo na zadnji nitki nad prepadom. Konec in obračun je pred durmi!

Za vas domobrance pa je samo ena pot v rešitev; da vsaj zdaj v zadnjem trenutku prestopite v zavezniški tabor, kamor vam odpira vrata Narodna Osvobodilna Vojska. Težko tistemu, ki te poti pravi čas ne najde!

Tone Fajfar

IZVEDIMO SPLOŠNO MOBILIZACIJO VSEH NAŠIH SIL!